

Zomer 2025

Gidsengids

IVN ENSCHEDE

INSTITUUT VOOR NATUUREDUCATIE

Daghuuwoog

Nummer 273

BELEEF DE NATUUR!

Bestuur

Voorzitter

* Hanneke van Dorp
Wooldrikschoekweg 104
7535 DD Enschede
053-4780392
email: hanneke_van_dorp@planet.nl

Secretariaat

1e secretaris
* Nico van Diepen
Bouwhuishorst 23
7531 EZ Enschede
06-47270894
email: ivnenschedesecretariaat@gmail.com

2e secretaris

* Vacature

Penningmeester

* Dirk Nijenboer
Van Riebeekstraat 95
7535 ZJ Enschede
06-14840108
email: dendirk@home.nl

Colofon

De Gidsengids van IVN Enschede verschijnt 4 x per jaar.
Voor meer informatie zie: www.ivn.nl/afdeling/enschede
en www.facebook.com/IVNEnschede

Redactie Gidsengids

Tijdelijk redactieadres
IVNEnschedesecretariaat@gmail.com

Website

* Jan Willem Visschers
email: webmaster.enschede@ivn.nl

Facebook

* Karin de Vries
email: karin.de.vries@home.nl
* Inge van Erkelens
email: ivanerkelens@hotmail.com

Drukker

* Editoo B.V. te Arnhem
tel. 085 773 774 2 - www.editoo.nl

Lidmaatschap IVN

Aanmelden en opzeggen per email via secretariaat
Contributie per jaar leden € 25,00; huisgenoten € 6,00
Minimale jaarbijdrage donateurs is € 15,00.
IBAN: NL05 INGB 0000 8388 83 t.n.v. IVN afd. Enschede

Van harte welkom bij IVN Enschede

IVN, Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid, is een organisatie met ca. 180 afdelingen in Nederland en ca. 26.000 leden, waarvan ca. 8.000 actieve vrijwilligers. IVN heeft als doel mensen bij de natuur te betrekken en jong en oud laten beleven hoe leuk, leerzaam, gezond én belangrijk onze natuur is.

Onze afdeling IVN Enschede telt momenteel ruim 100 leden incl. huisgenootleden. Zij zetten zich in op het gebied van milieu, natuureducatie en duurzaamheid. Vooral door het stimuleren van natuurbeleving willen we onze liefde en kennis voor de natuur delen. Tevens organiseren we speciale bijeenkomsten voor onze leden en donateurs. Per kwartaal ontvangen zij het afdelingsblad de "Gidsengids".

Zin om vrijblijvend eens te komen kijken, mee te doen met onze activiteiten of lid worden? Dan kun je contact opnemen met ons secretariaat. Je bent van harte welkom!

Werkgroepen

- * Schoolwandelingen
- * Grijs, Groen en Gelukkig
- * Heemtuin
- * IVN infokraam
- * PR & Communicatie
- * Publiekswandelingen

In dit nummer

- 3 van de voorzitter
- 4 verslag ALV
- 5 verslag proef de natuur
- 6 vlinderbalans
- 7 verslag Bomencursus
- 8 verslag schoolwandeling Groot Brunink
- 9 verslag slootjesdag
- 10 verslag waterdiertjesdag
- 11 verslag schoolwandeling Leven van het land
- 12 Gierzwaluw
- 13 Interregionaal project
- 14 Agenda, groenkalender en publiekswandeling
- 15 Vogelpuzzel
- 16 Aankondiging bomen tentoonstelling

Foto voorpagina: Lycke van Maanen
Plaats Weerseloweg-Hartjesbosweg

Van de voorzitter

Wat een prachtige foto op de voorpagina van deze Gidsengids: korenbloemen tussen de rogge! Waar vind je dat nog? Locatie zie blz. 2: een akkertje van Landschap Overijssel. Veel planten en dieren van agrarisch gebied, zoals akkeronkruiden vinden bijna geen levensmogelijkheid meer in het boerenland, je vindt ze nauwelijks buiten natuureservaten.

Laatst genoot ik tijdens een avondwandelingetje met mijn zoon van een zwerm zwaluwen op jacht naar insecten boven een waterplas: boerenzwaluwen, huiszwaluwen en enkele Gierzwaluwen. (Die laatsten horen eigenlijk niet bij de zwaluwen, zoals verderop in dit blad uitgelegd wordt.) Het was heerlijk om te kijken naar hun capriolen, waarbij ze soms vlak langs ons vlogen. Mijn zoon vertelde dat een stagebegeleider hem er op attent had gemaakt dat je zulke vogels, die vroeger gewoon waren in boerenland en stad, nu bijna alleen nog in natuurgebieden ziet. Opmerken wat er zo sluipend verandert om je heen is niet eenvoudig, zeker niet als je jong bent. Soms vraag ik me af of ik het plezier van mensen verpest als ik ze, als IVN-er, opmerkzaam maak op zulke veranderingen. Maar het motto van IVN is toch: hoe meer je weet van de natuur, hoe meer je ziet, hoe meer je geniet en hoe meer je je best gaat doen die te beschermen. Achteruitgang hoort daar helaas ook bij. De poel met de zwaluwen is onderdeel van een bijzonder natuurgebiedje in de Esmarke; het is van een boer en wordt door hem beheerd! Rond Enschede kun je misschien nog denken dat het allemaal wel mee valt.

In deze Gidsengids staat het verslag van de ALV: het kan handig zijn dat te bewaren voor de volgende ALV! Hopelijk is die sneller dan verwacht omdat zich misschien een nieuw bestuur aandient?! Er zijn ook weer veel verslagen van onze activiteiten dit voorjaar, zoals een excursie over eetbare natuur, een wandeling met mensen met visuele beperking, waterdiertjes kijken in het kader van Twentse waterweken, de kletsnatte slootjesmiddag, de bomencursus etc.

Er is ook het één en ander te lezen over schoolwandelingen en nieuwe plannen waarmee we bezig zijn. Goed nieuws is dat de LGO dit jaar weer starten kan. Omdat er veel belangstelling was en iedereen het een leuke cursus vond willen we die volgend voorjaar ook weer geven.

Een fijne zomer allemaal!
hanneke

Foto: Lycke van Maanen

Verslag ALV 3 april 2025

Aanwezig: Annette Brand, Chris Eijkholt, Dirk Nijenboer, Frans Briër, Frieda Zielman, Hanneke van Dorp, Henk Gelderman, Ineke Muijser, Joke Voogt, Koen Brand, Lidy Schans, Louis Knuppel, Mari Berens, Martien Hoyer, Nico van Diepen, Tineke Eitink.

Afwezig met kennisgeving: Celia Horst, Greetje Koster, Henk Kaspers, Lidy Vrijheid, Nicky Aarts.

1. Voorzitter opent de vergadering en heet iedereen van harte welkom.
2. Agenda wordt ongewijzigd vastgesteld..
3. Geen opmerkingen over of naar aanleiding van verslag ALV 2024.
4. Naar aanleiding van jaarverslag 2024
De secretaris is de werkgroepen erkentelijk voor het leveren van de verslagen.
PR: Laura stopt. Er is behoefte aan nieuw lid/nieuwe leden.
Chris: de werkgroepen kraken, maar de wagen loopt
5. Penningmeester geeft toelichting op de financiële situatie en de gang van zaken van het afgelopen jaar. Er is een positief saldo. De post Ledenactiviteiten heeft een overschot ten opzichte van de begroting. Er zijn (te) weinig ledenactiviteiten geweest. Een aantal activiteiten zijn goedkoop uitgevallen door zelfwerkzaamheid.
6. Kascontrolecommissie heeft de boeken gecontroleerd en in orde bevonden. De commissie adviseert het bestuur decharge te verlenen. De vergadering volgt dit advies met applaus op.
7. Martin Hoek wordt bedankt voor zijn bijdragen aan de kascontrolecommissie. Henk Gelderman en Marian Boensma vormen voor 2025 de nieuwe commissie. Koen Brand meldt zich als reserve.
8. Bij de begroting is gebaseerd op ervaringscijfers. Er is voor activiteiten een bedrag van €500 gereserveerd. De vergadering geeft de penningmeester de ruimte om dit bedrag te overschrijden, als er mooie activiteiten ontplooid worden. De begroting wordt goedgekeurd.
9. Het bestuur maakt zich grote zorgen over de bestuurssamenstelling. Het is al een aantal jaren niet gelukt nieuwe bestuursleden te werven. Er wordt aan gewerkt. Zodra een nieuw bestuur zich aandient, wordt er een extra ALV belegd met de bestuurssamenstelling als agendapunt. De vergadering gaat hiermee akkoord.
10. Chris meldt dat de kluunplaats in het Aamsveen nog niet bedekt is met kokosmatten. Er zijn kraanvogels in de buurt die absoluut niet gestoord mogen worden. De kluunplaats langs het wandelpad gaat opgeschoond worden door ENHOE- en IVN-vrijwilligers.
Hanneke en Chris hebben contacten met biologisch station Zwillbrock.
Frans zoekt medestanders voor het organiseren van ledenactiviteiten. Chris, Mari en Nico geven aan erover te willen denken. Frans geeft de datum van het ledenuitje door: 5 juli.
11. Joke meldt dat zich 28 mensen hebben aangemeld voor de info-avond van LGO.

Voorzitter sluit de vergadering.

Yvonne Weustink van De Viermarken geeft een presentatie over het voedselbos aldaar. Zij ontvouwt plannen voor educatie, gericht op kinderen. Zij wil graag de lesmaterialen uittesten op 23 mei. Zij zoekt deelnemers aan die test. De secretaris zal een oproep doen aan de IVN-leden.

Nico van Diepen, secretaris.

Proef de Natuur

9 april 2025

Op woensdagmiddag om 13.30 uur verzamelden we ons met een leuke gemêleerde groep mensen in Tweekelo, voor onze wandeling 'proef de Natuur'. Zowel mannen als vrouwen jong en wat ouder, waren gekomen om meer over eetbare natuur te weten te komen en om Tweekelo beter te leren kennen.

De zon scheen en na een welkoms woord en een toelichting over het gebied Tweekelo gingen we op weg.

De eerste plant was het madeliefje, de toehoorders waren verrast over de veelzijdigheid van dit kleine plantje, hier werden ook de plukregels uitgelegd, pluk een beetje, laat ruim voldoende voor de insecten en andere dieren staan en weet zeker wat je plukt en eet.

Wandelend over de mooie stiewel paden die Tweekelo rijk is vertelden wij als gidsen op verschillende plekken over de verschillende eetbare planten, bloesem en zelfs het berkensap werd uitgelegd.

O.a hondsdrif, de paardenbloem, vogelmuur, kleine veldkers, zevenblad kwamen aan bod.

Ook werd uitleg gegeven over de mooie struwelen waar we langs liepen en het grote belang voor de biodiversiteit hiervan, de sleedoornbloesem een van de eerste bloesems met haar prachtige witte bloemen, de meidoorn zat al vol in de knop, de lijsterbes, de vlier, werden zoal benoemt en de eetbaarheid toegelicht.

Ondertussen waren er volop vragen vanuit de groep, verschillende mensen waren zelf ook al bezig met zich te verdiepen in alles wat groeit en bloeit en evt. eetbaar is.

Aan het eind van de wandeling werd iedereen bedankt voor de interesse en de leuke middag, de wandeling was door de vele vragen wat uitgelopen en tegen vier uur waren we terug bij het startpunt, voor degenen die het leuk vonden was er nog een kleine proeverij, die bestond uit, thee van de bloesem van de sleedoorn en groene pannenkoeken, met zevenblad, smalle weegbree, vogelmuur. Iedereen bleef voor de proeverij en ook dit viel in goede aarde, er werd gezellig na gekletst.

Al met al was het een erg leuke middag en voor degenen die ook interesse hebben, in augustus wandelen we nog een keer.

Groeten Inge van Erkelens

Natuur in transitie - fotografie van Arja Hop en Peter Svenson

Te zien in het Coda museum in Apeldoorn tot en met 26 oktober 2025

Pupesmeul, Meizeumpje, Fluithout, Vlooienskroed en Suikerjenniggen; allemaal plantennamen uit een eeuwenoud Veluws dialect. Ze refereren niet alleen aan de plek waar ze voorkomen, maar verwijzen ook naar lokale of oude gebruiken.

Zo groeit het Pupesmeul op de heide en werd de plant vroeger gebruikt voor de bezem en borstel van de schoorsteenveger. Fotografen Arja Hop (1968, NL) en Peter Svenson (1956, NZ) zijn gefascineerd door de Veluwe en planten die duizenden jaren geleden al van belang waren voor de bewoners van het gebied.

De tentoonstelling Felwa - natuur in transitie is van 13 april tot en met 26 oktober 2025 te zien in CODA Museum en sluit aan op de gelijknamige publicatie van het fotografenduo. Hop en Svenson: "De grote uitdaging in ons werk is om de natuur en de plantenwereld een stem te geven zonder onszelf of de mens centraal te stellen."

www.coda-apeldoorn.nl/nl/agenda/felwa

Vogelbad

Als het een lange tijd niet regent, is het belangrijk om het water in het vogelbad regelmatig te verversen. Vogels hebben water nodig om te drinken en om te badderen, en als het niet regent, kan het water in het vogelbad snel vervuild raken.

Het water verversen helpt ook om de groei van algen en bacteriën te voorkomen, wat vogels ziek kan maken. Daarom is het handig om in je tuin een bak met water te plaatsen zodat vogels kunnen drinken en wassen.

Vlinderbalans 2025

In de pers verscheen het bericht dat het jaar 2024 opnieuw het slechtste vlinderjaar ooit bleek, sinds de start van het meetnet. Ook de libellen tonen achteruitgang. Het zijn niet alleen de zeldzame en kwetsbare soorten die afnemen, maar ook de algemene soorten. Begin april is de nieuwe Vlinderbalans gepubliceerd. Deze balans geeft een overzicht van de status van onze vlinders en libellen.

De Vlinderbalans combineert de jaarverslagen van de meetnetten vlinders, libellen, nachtvlinders en hommels met voorbeelden van de beschermingsaanpak van De Vlinderstichting. 2024 is het zoveelste jaar op rij dat laat zien dat het met een groot deel niet goed gaat. De veelal negatieve trends geven een krachtig signaal. Onze natuur staat op een kantelpunt en actie is nodig.

De vlinderstichting vermeldt dat: *De Europese Natuurherstelverordening is een feit. Daar kunnen we niet meer omheen. Het gaat om een verordening die voor de hele natuur, maar in het bijzonder voor bestuivers (inclusief dag- en nachtvlinders), heel belangrijk is. Er is in vastgelegd dat de achteruitgang van bestuivers in 2030 gestopt moet zijn. Werk aan de winkel dus. Geen gemakkelijke opgave, maar de urgentie is duidelijker dan ooit. Iets wat ook de politiek niet meer kan ontgaan.*

We kunnen veel doen om vlinders en libellen toekomst te geven in onze landschappen. Door middel van het Vlinderstichting-beschermingsfonds kan De Vlinderstichting ook zelf gericht actie ondernemen. Dankzij de inspanning van duizenden natuurliefhebbers weten we waar vlinders en libellen voorkomen en door monitoring weten we hoe het die soorten vergaat.

Van: vlinderstichting.nl

Onkruid?

Tijdens de meivakantie (dit keer al eind april) is er elk jaar een boekenbeurs in Glanerbrug. Sinds jaren ga ik daar met een of meer dochters naar toe. Allereerst omdat ik helemaal gek ben van boeken, al heb ik sinds mijn ziek zijn in 2000 heel veel moeite met lezen, om mijn gedachten erbij te houden. Maar het kopen van boeken kan ik nog steeds niet weerstaan! Een van mijn vondsten van dit jaar is het boek:

Onkruiden. Zaden, insecten en bessen voor vogels. Geschreven door A. Van Mingerot.

Wat een bijzonder boekje! Vol met foto's en uitleg over onkruiden. Dat polletje gras dat ik gistermorgen nog uit mijn voortuin trok, heet dus straatgras en is een welkome voedselbron voor vogels: de zaden voor voedsel en het gras voor nestmateriaal! Ik had geen idee en wilde het gewoon uit mijn tuintje hebben. Geen idee dat het zelfs een aparte naam had, laat staan dat het voor vogels belangrijk zou zijn!

Het leuke van het boekje (een pocket trouwens, ISBN 978-90-81 3236-1-1 Uitgeverij Vogelboekhandel J&J Nunspeet) is dat het bij elk onkruid ook de wetenschappelijke naam geeft, de Engelse, de Duitse en de Franse naam en de familie waartoe dat kruid hoort!

Zo blijkt er veel te leren in zo'n oude pocket, zelfs de simpelste plantjes hebben dus een waarde voor vogels en/of insecten. Nu nog op zoek naar de waarde van muggen en teken ...al weten we wel dat die ook als voedsel gewild zijn.

Stephanie Herlaar

Over bomen gesproken....

In deze editie schrijft Els een mooi stuk over de cursus Bomen over Bomen en ik heb deze cursus ook gevolgd. Evenals Els heb ik ook ervaren dat het een zeer geslaagde en goed verzorgde cursus was.

Naar aanleiding van deze cursus werd ik me opnieuw bewust van de cruciale rol die bomen spelen in het ecosysteem. We beseffen vaak onbewust dat groen—zoals bijvoorbeeld parken en natuurgebieden—een positief effect heeft op zowel onze fysieke als mentale gezondheid. Onderzoek van het RIVM bevestigt dit nog eens.*

Door klimaatverandering komt de natuur echter steeds verder onder druk te staan. Berichten in de pers dat door de huidige droogte bomen tot wel 20% minder koolstofdioxide zouden opnemen, maakt duidelijk hoe belangrijk het is klimaatverandering tegen te gaan.

In ons streven de natuur te beheersen, verwoordt astrofysicus Hubert Reeves treffend de paradox van onze strijd, zoals geciteerd in Tim Fransens boek *In onze tijd*: "We zijn in oorlog met de natuur—maar als we winnen, hebben we verloren."

De cursus Bomen over Bomen, Ik werd vooral geraakt door de fascinerende wereld die achter bomen schuilt gaat en tegelijkertijd door hun kwetsbaarheid.

Louis Knuppel

*Effecten van groen op fysieke en mentale gezondheid | RIVM

Praktijkles cursus Bomen over Bomen

Bomencursus 22 maart 2025

Wat een goed idee om in de drie voorjaarsmaanden een bomencursus te organiseren! Hanneke en Koen wisten hun circa twintig leergierige 'leerlingen' zowel theoretisch als praktisch mee te nemen in de ontluikende lentewereld. Daarnaast waren huiswerkopdrachten erop gericht om nauwkeurig(er) te leren observeren.

Tijdens de excursie van 22 maart in het Ledeboerpark waren door het kale hout begrippen als 'noodscheutjes' en 'op-schot' duidelijk te zien. Uit allerlei – inmiddels herkenbare – bladknoppen bleek gelukkig, dat de lente toch echt in aantocht was. Onderweg werden ook andere wetenswaardigheden gedemonstreerd, bijvoorbeeld hoe vroeger uit de binnenbast van de linde touw werd gedraaid.

Op 12 april overheersten in het Smalenbroek de frisgroene kleurschakeringen van al het nieuwe blad. Naast het optimisme dat de eerste vroege bloeiers uitstraalden, werd er ook stilgestaan bij het andere uiterste van de bosnatuur: een afgezaagde stronk van een beuk, dood gegaan door witrot, veroorzaakt door tonderzwammen. Toch interessant om van dichtbij de binnenkant van zo'n aangetaste stam te kunnen zien.

Op landgoed De Welle in Lonneker kon op 10 mei alle opgedane kennis uit de theorielessen in de praktijk worden getest, door de enorme variëteit aan boomsoorten die daar te zien was. Het bleek de tijd te zijn van rijk bloeiende enkele-, dubbele- en rood bloeiende paardenkastanjes. Als vergelijkingsmateriaal stonden er ook tamme kastanjes.

Een dikke omgezaagde beukenstam daagde uit tot het tellen van jaarringen: ruw geschat moet die boom minimaal 120 jaar oud zijn geweest. De moeite waard om dat nog eens zorgvuldig na te kijken. Eigenlijk kan dat de slotconclusie zijn van deze interessante bomencursus: (nog) beter leren kijken naar en vooral genieten van alle bomen om ons heen!

Els Laroy-Meeuse

Schoolwandeling Groot Brunink

Voor het Groot Brunink schoolwandelen hebben zich dit jaar totaal drie scholen aangemeld. Dit aantal blijft sterk achter bij voorgaande jaren.

Naar aanleiding hiervan hebben Mieke van Dragt, Tineke en Chris scholen telefonisch benaderd die in de periode 2020 t/m 2023 hebben meegedaan met activiteiten zoals Groot Brunink, en de jaren daarna niet meer. Aan de hand van 5 vragen is getracht een goed beeld te krijgen waarom het aantal aanmeldingen achterbleef. Het kostte wel de nodige moeite om de juiste leerkrachten te bereiken. Op de vraag waarom men zich niet heeft aangemeld blijkt dat de vele wisselingen van leerkrachten en het vervoer de oorzaak te zijn.

Ook blijkt dat bij scholen al in mei het o.a. activiteitenplanning wordt besproken voor het komende schooljaar. Dat betekent dat in mei onze voorgenomen activiteiten aan de scholen moeten worden doorgezonden.

Het doel is verder folder in de lerarenkamer te leggen, de communicatie naar de scholen toe verbeteren zodat het bij de goede leerkracht terecht komt. Er ligt een werkmap in de lerarenkamer en daar de folder in doen. Ineke geeft aan dat folders flyer en vlak voor een activiteit goed werken.

Dat de schoolwandelingen in Groot Brunink nog steeds positieve reacties oproepen bij zowel de kinderen als de gidsen, bewijzen onderstaande foto's.

Louis Knuppel

Inleveren kopij

We streven er naar ook voor de volgende voorjaars uitgave van de GidsenGids weer een mooie, volle gids samen te stellen. Daarom vragen we jullie graag om je kopij vóór 1 oktober 2025 o.v.v. "Kopij Gidsengids" te mailen naar dit tijdelijke mailadres van de redactie :

ivnenschedesecretariaat@gmail.com

Slootjesdag 2025

Dit jaar hielden wij de slootjes dag op zaterdag 7 juni. De weergoden waren ons op deze dag niet erg gunstig gezind. Er werd veel regen verwacht. Ondanks deze vooruitzichten hielden wij vast aan de planning. De maandag ervoor hebben we met 6 personen de vijver en sloot bij het Zweringbeekpark verkend. Op zich zag het er goed uit, maar er bleek veel draad-alg in het water te zijn.

Op zaterdag morgen was Jan Willem om 11.00 uur al bezig met de verwijs bordjes te plaatsen. Kort daarop verzamelden zich ongeveer 12 IVN-ers om de voorbereidingen te treffen. Omdat er veel regen dreigde werd besloten om de kraamniet op te zetten, maar om een zeil te spannen vanaf de achterklep van de auto van Jan Willem. Zo hadden we toch een tentje.

Kort voor 13.00 uur kwamen er al enkele jongens met eigen schepnetten. Even later bleek dat zij al een salamander gevangen hadden. Vervolgens doken er ook meer, wat jongere kinderen op, om samen met papa of mama diertjes te gaan vangen. De kinderen, maar ook de ouders waren erg enthousiast en er werden diverse kevers, slakken en ook hele kleine waterdiertjes gevangen. Ineke was druk om met name de kleine diertjes middels de binoculair zichtbaar te maken.

Leuk om te zien was dat een jongetje van ca 4 jaar erg druk liep te kijken op de zoekkaart om te ontdekken wat hij gevangen had. De meest verrassende vangst was in mijn ogen het vangen van een jonge snoek. Deze was ca 6 centimeter lang.

Ook werd de zuurgraad van het water in de vijver onderzocht en hiervoor mochten kleine, maar ook 'grote' kinderen helpen bij het proefjes doen. Het is steeds weer verrassend voor de kinderen om te zien hoe je met een beetje rode koolsap kunt aantonen of water zuur, neutraal of niet-zuur is. De zuurgraad in de vijver bleek behoorlijk goed te zijn.

Helaas werden wij op ons plekje bezocht door enkele stevige regenbuien. Parasols en paraplu's hielden wel wat water tegen, maar tegen 14.45 uur waren de meeste kinderen en ouders toch vetrokken en wij besloten toen ook maar te gaan inpakken.

Omstreeks 15.15 uur waren we, na het gezamenlijk inpakken weer gereed om huiswaarts te gaan. Al met al zijn ongeveer 25 kinderen geweest en ook een aantal ouders. Terugkijkend zie ik een slootjes dag die deels prima gelukt is en een beetje in het water is gevallen. Maar dat hoort erbij.

Bij deze nog veel dank naar alle aanwezigen voor hun inzet en dan met name naar Jan Willem die de kar letterlijk, maar ook figuurlijk getrokken heeft. Veel dank!

Jan Muller

Regen op komst

Waterdiertjesdag 11 mei 2025.

Op zondag 11 mei 2025 was het waterdiertjes dag in het Ledeboerpark en omgeving. Het was die dag schitterend weer. De zon scheen aangenaam en het waaide nauwelijks. Ook de Bijenstal in het Koetshuis was open evenals de Oldenhof. Op die dag had ik dienst bij het Lammerinkswönner.

Kort ervoor had ik contact gehad met Yvonne (van het voedselbos bij de Viermarken) over waterdiertjes. Ik had nog dikkoppen thuis die binnenkort de sloot/vijver in moesten. Zij haalde deze bij mij thuis op, maar op die zondag bleek dat zij ze al vrijgelaten had in een vijver. In de tussentijd had Yvonne al nieuwe dikkoppen gevangen. Zelf ving ik toen in een vijver in het park nog een paar andere kevers (o.a. bootsmannetje), slakken en een bloedzuiger.

Die dag hebben veel, met name kleine kindjes kennis gemaakt met waterdiertjes. Met een theezeeffe of een lepeltje vingen zij een diertje en konden deze bekijken in een looppotje.

Tevens werden er gratis plantjes (2 per persoon of per gezin) uitgedeeld en dit veroorzaakte een grote file voor de deur van de Lammerinkswönner. Het waren vrijwilligers van de gemeente Enschede die aan het uitdelen waren en daarbij ook nog adviezen konden geven met betrekking tot inrichten van de tuin. Ook waren er gratis zakjes met bloemzaden in het kader van 'Bloemenlint Enschede'.

Doordat we met z'n drieën zondagsdienst hadden was er ruimte voor mij om af en toe ook samen met de kindjes naar de waterdiertjes te kijken. Ik heb die dag heel veel kinderen enthousiast diertjes zien vangen en bekijken in de aanwezige glazen potten. Ook de pappa's en mamma's hielpen graag mee.

Rond 14.30 uur waren alle plantjes uitgedeeld en moesten degenen die later kwamen teleurgesteld worden. Wel kon men binnen bij de Lammerinkswönner kijken naar de Wonner zelf en de bomententoonstelling. Dat alles kon ook met een kopje koffie/thee of een ijsje.

Die dag hebben wij 350 bezoekers geteld en in onze beleving hebben zij het uitermate naar de zin gehad.

Jan Muller

Foto: Jan Mulder

LGO opleiding 2025-2026 gaat door!

Op een zeer goed bezochte informatieavond jl. 24 april 2025 konden we een grote groep mensen enthousiasmeren om deze opleiding het komend seizoen te gaan volgen!

Er zijn ruim voldoende aanmeldingen en we zijn als Onderwijsteam Enschede-Haaksbergen verheugd om te melden dat de cursus op donderdagavond 4 september 2025 van start kan gaan!

Hoeveel personen precies gaan meedoen, weten we na 15 juni 2025, de sluitingsdatum voor deze LGO (LandschapsGidsenOpleiding)

Dan weten we ook of er eventueel nog ruimte is voor een enkele extra aanmelding.

We houden u op de hoogte!

Schoolwandeling “Leven van ’t land”

Op woensdag 14 en woensdag 21 mei jl. hebben we in samenwerking met De Museumfabriek de pilot van de schoolwandeling met basisschool Anna van Buren afgerond. Onder de nieuwe titel “Leven van ’t land” staat het boerenleven rond 1850 centraal. Uitdaging is leerlingen te laten zien hoe vóór de introductie van kunstmest en vóór de mechanisatie in de landbouw de mensen met de toenmalige kennis van de natuur moesten leven.

De locatie voor de schoolwandeling is Hof Espelo. Daar zijn landschapselementen aanwezig die beeldend zijn van die periode. Zoals de lange es, de vloeuweide, de waterloop (Eschbeek en Kleine Haverriet), een heideveld en de daar anno 2025 verbouwde graansoorten. Deze elementen sluiten uitstekend aan bij het centrale thema.

Ten opzichte van de pilot in oktober jongstleden, hebben we na een uitgebreide evaluatie gemeend meer tijd in te ruimen en meer “doe” opdrachten op te nemen voor de leerlingen. Opdrachten zoals bijvoorbeeld het tekenen van plantjes op de heide, aangeven hoe de kringloop van water in elkaar steekt, aangeven welke voedingsmiddelen horen bij de verschillende graansoorten en welke soorten hout als bouw materiaal geschikt zijn.

De eerdere opdrachten zijn gehandhaafd; het bepalen van de hoogte van een es waarmee de ouderdom kan worden berekend en een grondboring waarmee de samenstelling van de bodem van een es kan worden gezien.

De organisatie vergt telkens 6 IVN gidsen. Ieder begeleidt een groepje leerlingen en leidt ze rond langs de verschillende plaatsen op deze wandeling. De ervaringen van de deelnemende gidsen waren vooraf enthousiast. En nog belangrijker de leerlingen en leerkrachten achteraf; positieve ervaringen van beide kanten.

Vervolg op de wandeling is een bezoek aan De Museumfabriek. Hier krijgen ze, hetgeen ze op Hof Espelo gedaan hebben zichtbaar is gemaakt naar bewoning (het Los Hoes en het boerenbedrijf in de negentiende eeuw) en de gebruiksvoorwerpen van destijds (gereedschappen, textiel). Als extra worden de leerlingen uitgedaagd met behulp van een kwartet spel het vroegere leven op een Twentse boerderij in typische Twentse uitdrukkingen zich eigen te maken.

Het vervolg is nu dat deze combinatie schoolwandeling (excursie en museumbezoek) voor het schooljaar 2025-2026 is opgenomen in het aanbod dat naar alle basisscholen in Enschede wordt gestuurd. Deze wandeling wordt aangeboden in de maanden mei en juni, waarmee het ‘gat’ wordt opgevuld van de Aamsveen wandelingen die voorlopig in de ijskast staan vanwege de omvangrijke werkzaamheden in dat gebied. Als extra geldt hierbij dat scholen gebruik kunnen maken van de museumbus van Rijksmuseum Twente – De Museumfabriek, waarmee vervoer van en naar Hof Espelo en museum gratis is voor de klas.

We hopen hiermee de basis te hebben gelegd voor een succesvolle schoolwandeling voor de komende jaren.

Enschede, 28 mei 2025
Chris Eijkholt

3129-1759 - DGBD Dalhoff - Caert van den hof Espelo - Het Utrechts Archief - N...

Oogsttijd 1850 Cornelis Jetses

Gierzwaluw

Gierzwaluwachtigen, ook wel grootvleugeligen genoemd, zijn een orde van vogels. Tot deze orde behoren de gierzwaluwen, boomgierzwaluwen, en kolibries. Met meer dan 450 beschreven soorten vormen de gierzwaluwachtigen de grootste vogelorde na de zangvogels.

De gierzwaluw (*Apus apus*) heeft een gevorkte staart. Maar dat is het enige kenmerk wat overeenkomt met de zwaluwen. Hij is geen zwaluw, want die zijn ingedeeld bij de zangvogels. Hij is groter dan de zwaluwen en is in een andere orde de naamgever van de Gierzwaluwachtigen (Apodiformes). Met 19 geslachten en meer dan 100 soorten. Apodus betekent in het Grieks “zonder poten”. Bij de Gierzwaluwen zijn de poten dus erg kort.

Ze kunnen ermee uitstekend landen tegen een verticale muur. Kleine uitsteeksels zijn voldoende om zich vast te houden. Daar zoeken zij holtes om zijn broedsel groot te brengen. Voor de rest van zijn leven blijft hij in de lucht vliegen. Hij vangt in vlucht insecten, paart in de lucht, slaapt tijdens zijn vlucht van zeer hoog in een langzame glijdende spiraal naar beneden als een zweefvliegtuig. Ze worden vanzelf wakker als ze de veranderingen in luchtdruk bespeuren. Gaan op termiek weer naar grote hoogte en slapen weer in. Drinken doen ze in duikvluchten over (water)plassen. De broed was in het verleden onder de ronde dakpannen van grote gebouwen. Maar deze mogelijkheden worden steeds meer door nieuwe dakpannen vervangen. Aan de MuseumFabriek in Enschede, voor de concertvijver, hangen hoog tegen de bovenkant van de muur rechts nestkasten voor de Gierzwaluwen. Tot nu toe niet bewoond. We blijven duimen.

De broedtijd is van half mei tot in juni. De broedduur is 18 tot 20 dagen. Het leggen van de eieren (meestal 2 tot 3 duurt 2 dagen. Mannetje en vrouwtje broede samen en wisselen elkaar regelmatig af. Er is 1 broedsel per jaar. De jongen vliegen na 39 tot 43 dagen uit.

Soms gaat dit laatste mis. Ze liggen dan hulpeloos fladderend op de grond. Ze kunnen hun lange zweefvleugels niet goed gebruiken om op te stijgen. Controleer dan hun vleugels en veren op functioneel gebruik. Mankeert er niets, vouw dan de vleugels tegen zijn lijf en gooi hem zo hoog mogelijk in de lucht. Meestal gaat hij er dan vliegenvlug vandoor. Anders moet u hem opvangen.

Zijn voedsel bestaat uit allerlei insecten, maar ook spinnen in een web, rupsen aan een draad.

In de broedperiode slaat hij dit voedsel tijdelijk op in zijn krop. Een keelzak net onder de snavel. Met die uitpuilende volle krop (zie hiernaast) worden de jonkies gevoed. De witte keelvlak steekt dan extreem uit. Meestal is de jacht zeer hoog in de lucht, maar bij weinig of gunstige wind ook wel eens vlak bij de grond.

De Gierzwaluwen broeden in heel Europa tot aan Marokko, grote delen van Azië en het Midden-Oosten. Overwinteren doen ze allen in de zuidelijke helft van het Afrikaanse continent. Aankomst in Europa: tweede helft van april en mei. Vertrek naar Afrika: eind juli tot soms oktober.

Jacques Simon

Goed kijken helpt.

Interregionaal project Aamsveen / Hunfeldermoor

In het kader van Natura 2000 is een grensoverschrijdend natuurherstelproject in het Aamsveen/Hunfeldermoor in gang gezet door Landschap Overijssel. Hiervoor is in samenwerking met Duitse natuurorganisaties Europese subsidie aangevraagd. In dit toegekende omvangrijke (en langdurige) project is één van de doelstellingen educatie.

Landschap Overijssel vraagt onze medewerking voor het gezamenlijk opzetten van een educatieproject aan weerszijden (!) van de grens. De Duitse natuurorganisatie heeft in samenwerking met het Biologisch Station te Zwillbrock reeds een ontdekboek met 17 opdrachten voor (basis)scholen gemaakt, dat ook in het Nederlands beschikbaar is. Deze opdrachten zijn gerelateerd aan de 17 duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties. Wij zijn als IVN Enschede gevraagd hieraan mee te willen werken. Daarop hebben wij positief gereageerd met als voorwaarden dat alle betrokkene groepen een bijdrage leveren (IVN Enschede zou met name de gidsen kunnen bieden) en we een Nederlandse VO-school vinden die mee zou willen doen met een pilot. Voor leerlingen vervoer per bus is er budget.

We zoeken mensen die dit vanuit IVN Enschede zouden willen trekken; in het schoolwandelingen overleg hebben Lidy S. en Sanne zich reeds gemeld. Een extra persoon is wenselijk. Mocht je belangstelling hebben, meld je dan bij Hanneke van Dorp of Chris Eijkholt. Zij kunnen je meer vertellen en op het juiste spoor zetten.

Chris Eijkholt

Open dag Herenboeren Usseler es

Op zaterdag 14 juni was IVN Enschede aanwezig bij de open dag van de Herenboeren Usseleres, een initiatief gericht op ****duurzame voedselproductie****. Met een informatieve kraam vol interessante boeken en gebruikelijke IVN-artikelen trok vooral de loeppotjes veel belangstelling.

Jan Willem had opnieuw zijn omgeving afgestruind op zoek naar veldplanten en stelde een boeiende test op: welke planten herkenden bezoekers wel en niet? Dit zorgde voor leuke en leerzame gesprekken. Daarnaast draaide de middag om ****bodemdiertjes****, die onder de microscoop bekeken konden worden om inzicht te krijgen in de bodemgesteldheid.

Bezoekers konden deelnemen aan ****rondleidingen**** langs de kassen en velden van de es, waarbij uitleg werd gegeven over de diverse gewassen. Na afloop was er in de boerderij gelegenheid om lokale producten te proeven en zelfs groenten en aardappelen te kopen.

Ondanks – of misschien dankzij – het warme en broeierige weer was de opkomst goed te noemen. Een geslaagde dag vol natuur, duurzaamheid en ontmoetingen!

Blinden en slechtzienden ervaren de natuur in Enschedes Ledeboerpark

Ondanks een visuele beperking volop genieten van de natuur: voor het derde jaar op rij hield IVN Natuureducatie dinsdagmorgen 22 april een natuurwandeling in Enschede, speciaal voor mensen met een visuele beperking. Onder begeleiding van vrijwilligers ontdekken deelnemers de Twentse natuur – niet met hun ogen, maar via geur, tast en geluid.

IVN houdt zowel een voorjaars- als een najaarswandeling. Door te voelen aan boomschors, te ruiken aan bloemen en planten en te luisteren naar het gezang van vogels beleven de deelnemers de natuur op een intense en verrassende manier. “Er zijn maar weinig mensen met een visuele beperking die echt de natuur ingaan”, vertelt Mari Berens, die samen met de vijf andere vrijwilligers de wandeling verzorgt. “Op deze manier willen we hen de kans geven om toch die verbinding met de natuur te ervaren.”

Tijdens de wandeling in het Ledeboerpark komt ook de geschiedenis van dit Twentse textiellandgoed aan bod. Er wordt verteld over de historie van het landgoed, maar ook over de natuur die de groep onderweg tegenkomt. Zo nemen de vrijwilligers de deelnemers mee door de natuur.

“De begeleiding is erg fijn”, vertelt deelnemster Sandra Taken, die samen met haar echtgenoot meewandelt. “We kunnen aangeven wat we nodig hebben en ze houden ook rekening met ons, we kunnen zelfs opgehaald worden vanaf het station.”

Achter de wandeling schuilt volgens Berens ook een sociaal aspect. “Je merkt dat het onderlinge contact voor de mensen ook waardevol is.” Na afloop is er dan ook koffie, thee en versgebakken appeltaart. “Het is een soort community geworden. Dat is erg mooi om te zien, maar we willen natuurlijk ook graag meer mensen verwelkomen.”

Agenda

- 29 juni - ModderDagfestijn op de Usseleres
- 5 juli - IVN uitje
- 30 juli - natuur in de stad - Boddenkamp, wandeling met gids
- 6 september - Cursus Natuurfotografie - IVN Haaksbergen, workshop
- 1 oktober 9:30 uur - Vergadering schoolwandelingen en voorwandelen najaarsactiviteit
- 6 okt. t/m 24 okt. - Najaarsactiviteit
- 17 oktober - IVN weekend den Broam

Groene kalender

Juli

- 15 - Internationale jonge Talentendag
- 28 - Wereld Natuurbeschermingsdag

Augustus

- 19 - internationale dag van de fotografie
- 20 - Wereld muggendag
- 22 - Nachtvliedernacht
- 31 - Nacht van de vleermuis

September

- 13-14 - Open Monumentendag
- ntb Bodemdierendag
- 22 - Start herfst
- 27 - Burendag
- ntb - Nationale spinnentelling
- ntb - Nationale egeltelling

Publiekswandelingen

- 3 augustus - Zonnekronen en sojaboeren - Transitiewandeling Rutbeek, wandeling met gids
- woensdag 15 augustus - Proef de natuur - Tweekelo, wandeling met gids
- zaterdag 13 september - Natuur op het vliegveld, wandeling met gids
- zondag 12 oktober (middag) - Kinderpaddenstoel ws in Hof Espelo
- vrijdag 31 oktober 13.30 uur Paddenstoelen kijken
- dinsdag 10 december - doorstapwandeling

Aanmelden via IVN website!

Gespot door Roos Platvoet bij de molen van Frans

Vogelpuzzel

Bij de volgende tien omschrijvingen moet je woorden zoeken die beginnen met vogel of eindigen op vogel. Het aantal stipjes geeft het aantal letters (let op: de ij is één letter). Neem van iedere oplossing de letter die hoort bij het getalletje dat erachter staat. Zo vind je van boven naar beneden de naam van een vogel.

Dat is de gezochte oplossing.

Eierlegend zoogdier	vogel.....	(1)
Maretak	vogel...	(1)
Kleurrijk persoon	vogel	(2)
Murik (Muring)	vogel....	(2)
Vlinderbloemige	vogel.....	(1)
Strelitzia	vogel.....	(1)
Albatros	vogel	(3)
Attractie in Diepholz	vogel	(2)
Bospest	vogel.....	(4)
Zangimitator	vogel	(4)

Nico van Diepen

Nu in het Lammerinkswönn

Bomententoonstelling

elke maand een ander thema over bomen, zwammen, processierups, nestkastjes, kappen en snoeien

GEOPEND

Apr t/m Sep Okt tm Mrt

Ma t/m Do

08.30 – 15.30

08.30 – 15.30

Zondag

13.00 – 17.00

12.00 – 16.00

Wageler Samen

